

Szegedi Ítéltábla
Bf.III.517/2012/7.

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Szegeden, 2013. február 5. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

V É G Z É S T :

Az emberölés büntette miatt a **vádlt** ellen indított büntetőügyben a **Gyulai Törvényszék** 2012. szeptember 12. napján kihirdetett **6.B.84/2012/45.** számú **ítéletét helyben hagyja** azzal, hogy

a bűncselekmény megnevezése helyesen: **emberölés büntette.**

A Gyulai Törvényszék bűnjelkezelőjénél bevételezett bűnjelek tételszáma helyesen: **Bj.I/7/2012.**

A Gyulai Törvényszék bűnjelkezelőjénél Bj.I/7/2012. tételszámon bevételezett 9-15. sorszámú bűnjeleket **(1. sz. név)-nek [irányítószám, település, utca, házszám]** szám alatti címre kell kiadni.

A kiszabott szabadságvesztésbe a vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt beszámítja.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

Az elsőfokú bíróság a vádlottat különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette miatt 12 évi börtönbüntetésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte. A kiszabott börtönbüntetésbe beszámította a vádlott által 2011. június 11. napjától 2012. szeptember 12. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt.

A Gyulai Törvényszék bűnjelkezelőjénél B.I/7/2012. tételszámon bevételezett bűnjelek lefoglalását megszüntette és az 1-8., 16-19. sorszám alattiak megsemmisítését, a 9-15. sorszám alattiak (1. sz. név)-nek, a 20-24. sorszám alattiak vádlottnak való kiadását rendelt el.

Kötelezte a vádlottat 707.529.- forint bűnügyi költség megfizetésére az államnak.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen fellebbezést jelentett be az ügyész, a vádlott javára, anyagi jogszabály téves alkalmazása miatt, eltérő jogi minősítés, emberölés büntette alapesetének megállapítása végett,
a vádlott enyhítés végett,
a védő a tényállás és jogi minősítés téves megállapítása miatt és enyhítésért.

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.482/2012/1/IV. számú átiratában bejelentette, hogy a vádlott javára bejelentett ügyészi fellebbezést a Be. 357. § (2) bekezdése alapján visszavonta, a tényállás bizonyos pontokon való helyesbítése mellett az első fokú ítélet helybenhagyását indítványozta és a bűnösségi körülményeket észrevételezte.

A védő, a cselekményt eltérően, erős felindulásban elkövetett emberölés büntettének indítványozta minősíteni. Álláspontja szerint, az elsőfokú bíróság az indulat méltányolható okból való keletkezése szempontjából nem vette figyelembe a vádlott és a sértett közötti viszonyt, a korábbi eseményeket, csak az elkövetést közvetlenül megelőző cselekményeket. Az elkövetéshez vezető folyamatot, a sértett provokatív magatartását, a vádlott életkörülményeit, a sértett magatartása miatti idegileg instabil pszichés állapotát és a konkrét elkövetési magatartásra való nem emlékezését jelölte meg olyan körülményeknek, melyek az erős felindulásban elkövetést megalapozzák. A különös kegyetlenséggel elkövetés minősítő körülményt az orvosszakértők azon véleményére alapítottnak nem tartotta megállapíthatónak, mely szerint a sértettnél átlagosat lényegesen meghaladó testi vagy lelki gyötrelme nem állapítható meg és a sok sérülés arra enged következtetni, hogy ez egy indulati cselekmény volt. Vitatta a védő az egyenes ölési szándékot is. Álláspontja szerint a vádlott azon magatartása, hogy a sértettet vízzel locsolva próbálta élesztetni és betakarta, éppen ez ellen szól. Az enyhítést az enyhébb minősítésre tekintettel és oly módon is kérte, az ítélőtábla rendelkezzen akként, hogy a vádlott a büntetés fele részének letöltése után bocsátható feltételes szabadságra.

Az ítélőtábla a vádlott és a védő fellebbezését nem ítélte alaposnak.

A fellebbezési nyilvános ülésen a védő bizonyítási indítványt terjesztett elő, melyhez a vádlott is csatlakozott. Az ügyben eljáró 1. sz., 2. sz. igazságügyi elmeorvos és 3. sz. igazságügyi szakpszichológus szakértők által megállapított alkoholos személyiségzavar és organikus eredetű károsodás mértékének a megállapítására elmeorvos-szakértők kirendelését indítványozta. A védő ezen bizonyítási indítványát már az első fokú eljárásban is előterjesztette (első fokú 38. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 9. oldala), amit az elsőfokú bíróság elutasított. Az ügyész a bizonyítási indítvány elutasítását indítványozta.

Az ügyben az alap és a kiegészítő elmeorvos-szakértői véleményt ugyanazon szakértők készítették, az iratanyag ismerete és a vádlottal készült interjú alapján. A kiegészítő vélemény elkészítésébe bevont 3. sz. szakpszichológus szakértő a teszteredmények alapján véleményezte azt, hogy a vádlott az alapszakvéleményben megállapított alkoholos személyiségzavar mellett organikus eredetű károsodás talaján is jelezhető beszűkült személyiség. Erre is figyelemmel, az elmeorvos-szakértők a kiegészítő véleményben a vádlott aktuális személyiség-struktúráját úgy jellemezték, hogy alkoholos személyiségzavar, organikus károsodás és szorongás jegyeit mutatja, érzelmi kapcsolatrendszere szegényes, szociális kapcsolatait személyiségének beszűkültsége miatt nehezen kezeli. Viszont, ennek ellenére nála kóros, patológiás indulatot nem találtak bizonyíthatónak, és alkoholos befolyásoltság mellett sem véleményezték a cselekményt rövidzárlatinak, vagy kóros indulat általainak. A fentiek alapján megállapítható, hogy az elmeorvos-szakértők a vádlott alkoholos személyiségzavarát, illetve organikus (szervi) eredetű károsodását nem találták olyannak, ami a beszámítási képességét bármilyen mértékben korlátozná. Mivel a jelen esetben ennek van jelentősége és az előterjesztett szakértői véleményekhez kétség nem fér, az ítéletálla álláspontja szerint is, az indítvány szerinti elmeorvos-szakértők kirendelése szükségtelen. Ezért, a vádlott és a védő bizonyítási indítványát elutasította.

Eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor ítéletében a bizonyítási indítványok elutasítását nem a Be. 258. § (3) bekezdés f) pontjában, illetőleg a Be. 260. § (1) bekezdés 2. mondatában írtak szerint indokolta. Az elmeorvos-szakértők kirendelésére vonatkozó indítványt az ítélet nem is tartalmazza, a vádlott és a védő által tanúk kihallgatására vonatkozó bizonyítási indítvány elutasítását pedig a 13. oldal utolsó előtti bekezdésének utolsó három sorában a konkrét indítványok megjelölése nélkül, és röviden azzal indokolta a bíróság, hogy a döntéshozatalhoz elegendő bizonyíték állt rendelkezésre, a további bizonyítás csupán az eljárás elhúzódását eredményezte volna.

Az első fokú eljárásban a védő, a (söröző megnevezése) sörözőben történetekre, valamint arra vonatkozóan, hogy a sértett a vádlottól jogtalanul követelte az albérleti díjat (2. sz. név), a vádlott és a sértett közötti problémák ismeretére (3. sz. név), valamint a vádlott és a sértett életvitelére, illetve magatartására a szomszédban lakó (4. sz. név) tanúkenti kihallgatását (első fokú 16. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 57. oldala) indítványozta, mely indítványokhoz a vádlott is csatlakozott.

A fentieken túlmenően a védő indítványozta a vádlott lányának tanúkenti kihallgatását is arra vonatkozóan, amit a vádlottal kapcsolatban a volt felesége, (5. sz. név) tanúként vallott (első fokú 38. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 9. oldala).

Az ítéletálla álláspontja szerint is, a védő és a vádlott által a tanúk kihallgatására vonatkozó bizonyítás szükségtelen volt, hiszen a velük kapcsolatban megjelölt

körülmények más módon kellően bizonyítást nyertek. Ezért, helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor az erre vonatkozó bizonyítási indítványokat elutasította, amit az ítéletábra a fentiekkel kiegészített.

Eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor valamennyi tanút figyelmeztette a Be. 82. § (1) bekezdés b) pontja szerinti relatív mentességi jogra és a hamis vád törvényes következményeire. A hamis vád törvényes következményeire a tanúkat nem, csak a vádlottat kell figyelmeztetni amennyiben vallomást tesz [Be. 117. § (4) bekezdés 2. mondata]. A Be. 82. § (1) bekezdés b) pontja szerinti relatív mentességi jogra pedig csak azt a tanút kell figyelmeztetni, akivel kapcsolatban felmerül, hogy egyes kérdésekben magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolhatná. Ilyen körülmény, illetve adat az elsőfokú bíróság által kihallgatott egyik tanúnál sem merült fel. Azonban, mivel a tanúk a vallomástételt a figyelmeztetés után nem tagadták meg, ezen eljárási szabálysértés az ügy érdemére kihatással nem volt, úgyszintén a hamis vád törvényes következményeire való figyelmeztetés sem.

Eljárási szabályt sértett továbbá az elsőfokú bíróság, amikor annak megállapítása során, miszerint a cselekmény a vádtól eltérően nem emberölés alapesetének, hanem a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés) d) pontja szerint minősülő különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntetnének minősülhet, azt nem állapította meg, hogy ez által az ügy kiemelt jelentőségűnek tekintendő. A Be. 554/B. § g/gc. pontja alapján az emberölés súlyosabban minősülő esete kiemelt jelentőségű ügy. A Be.-t módosító és kiegészítő, 2011. július 13. napján hatályba lépett, 2011. évi LXXXIX. törvény (a továbbiakban novella) egyes rendelkezéseinek értelmezéséről szóló 97. számú BKv-ben foglaltak szerint a kiemelt ügyekre vonatkozó eljárási szabályokat a folyamatban lévő és ebből következően a novella hatályba lépése előtt érkezett ügyekre is megfelelően alkalmazni kell. Ezért, az ítéletábra álláspontja szerint, akkor is így kell eljárni, ha az ügy az eljárás során válik kiemelt üggyé.

Ugyanakkor, a BKv 97.-ben előírtak szerint garanciális szempontból indokolt, hogy a bíróság ilyenkor közölje, az ügy a kiemelt jelentőségű ügyekre vonatkozó eljárási szabályok alá tartozik, az eljárás résztvevőit erről pervezető végzéssel (Be. 260. §) történő megállapítással, vagy legalább a tárgyaláson való közléssel tájékoztassa és a jegyzőkönyvben ennek tényét rögzítse.

Az elsőfokú bíróság mindezeket elmulasztotta, melyek azonban ügy érdemére kihatással szintén nem voltak.

Az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző bírósági eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján felülbírálván az ítéletábra az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértést nem észlelt, az iratok egybehangzó adataira és a vádlott fellebbezési nyilvános ülésen tett nyilatkozatára figyelemmel, az elsőfokú bíróság által

megállapított tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja alapján az alábbiak szerint kiegészítette, illetőleg helyesbítette:

A vádlott nyugdíjának összege 91.100.- forint körüli.

Nyilvánvaló elírás folytán az első fokú ítélet 3. oldalán lévő dátumok közül, a 4. bekezdésben szereplő - helyesen - 2011. június **10.** napja, a 8. bekezdésben szereplő - helyesen - 2011. június **11.** napja.

Az első fokú ítélet 3. oldal 6. bekezdésének utolsó mondatát akként helyesbíti, hogy a vádlott általi bántalmazás során a sértettet legalább 40 erőbehatás érte és ezek közül a mellkasi és a nyaki sérüléseket okozók voltak nagy erejűek.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása hiánytalan, azt a fenti kiegészítésekkel és helyesbítésekkel az ítélet tábla ítékezésének alapjául elfogadta.

A védőnek a tényállás téves megállapítása miatt bejelentett fellebbezése, a bizonyítékok mérlegelését támadja.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megfelelő indokát adta annak, hogy a vádlott nem következetes és bizonyos körülményekre vonatkozó eltérő vallomásaival, valamint azon védekezésével szemben, hogy a földön fekvő sértett megtaposását, megrugdosását csak lehetségesnek tartotta, miért a terhelő tanúvallomásokat, az orvosszakértők véleményét, a helyszín adatait és az egyéb bizonyítékokat fogadta el a tényállás alapjául. Helyesen járt el, amikor a vádlott emlékezetkiesésre való hivatkozására tekintettel igazságügyi szakpszichológus szakértő bevonásával kiegészítő igazságügyi elmeorvos-szakértői véleményt szerzett be. Ez által minden számba vehető szempontot figyelembe véve egyértelműen tisztázódott, hogy a cselekmény elkövetésekor a vádlott beszámítási képessége semmilyen mértékben nem volt korlátozott.

A fentiekre tekintettel megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság által a bizonyítékok értékelése teljességgel megtörtént és a mérlegeléssel megállapított tényállás megalapozott. Megalapozott tényállás esetén a másodfokú eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs lehetőség, ezért eltérő tényállás megállapítására nem is kerülhetett sor. Így, a tényállást támadó és a bizonyítékok mérlegelése ellen irányuló fellebbezés eredményre nem vezethetett.

A megalapozott tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlott bűnösségére.

A minősítést illetően kimerítően foglalkozott minden ilyen szempontból számba vehető körülménnyel és lehetőséggel. Ítélete jogi indokolásban azokra a tényekre és

szempontokra is kitért, melyekre a védő hivatkozott. Az itt kifejtetteket az ítélet tábla is helyesnek találta, azokkal mindenben egyetértett.

Részletesen kifejtette, hogy a vádlott cselekménye a védő álláspontjával szemben miért nem erős felindulásban, hanem különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének minősül. Helyesen, a cselekmény elkövetésekor nem kóros elmeállapotú vádlottnál az élelektani alapon kialakult fiziológiás indulatot és annak intenzitását vizsgálta. A védő álláspontjával szemben nem csak az elkövetés konkrét körülményeit, hanem az események folyamatát is figyelembe vette, hiszen bizonyítást folytatott le a vádlott és a sértett életvitelére, egymáshoz való viszonyára és ezeket a bizonyítékokat kellő mélységig értékelte is (első fokú ítélet 7. oldal 2. bekezdése és a tanúk erre vonatkozó vallomásai). Az e minősítést megalapozó további feltételeket is vizsgálta, mégpedig, hogy fennállt-e erős indulatot kiváltó külső, illetőleg erkölcsileg menthető, méltányolható ok, a végrehajtás rögtönös volt-e, milyen volt a vádlott elkövetés utáni magatartása. Mindezek alapján helyesen jutott arra a megállapításra, hogy az ölési cselekmény végrehajtása nem erős felindulásban történt és a Btk. 167. §-a szerinti minősítésre nincs alap.

Ugyancsak helyesen állapította meg, hogy a sértett elhúzódó bántalmazása, annak módja, melynek során legalább 40, és ezek közül is több nagy erejű, erőbehatás érte, az emberölés büntettének különös kegyetlenséggel elkövetett minősítését megalapozza. A bírói gyakorlatnak megfelelően foglalt állást abban is, hogy ilyen szempontból a fájdalomérzetnek van-e jelentősége.

A vádlott a sértettet többféle módon és eszközzel is bántalmazta akadálytalanul, ami mellett nyilvánvaló, hogy egyenesen a halálát kívánta. Ezért helyes az elsőfokú bíróság által megállapított egyenes szándék is.

A fentiekből következően a vádlott cselekményének minősítése törvényes. Az első fokú ítélet rendelkező részében a bűncselekmény megnevezése viszont feleslegesen tartalmazza a minősített esetre utalást is, mert a BKv 61. 1. pontja szerint a bűncselekményt a bíróság ügydöntő határozatának rendelkező részében a Btk. Különös része szerinti alcímével kell megnevezni. Ezért az ítélet tábla megállapította, hogy a bűncselekmény megnevezése helyesen: emberölés büntette.

Az elsőfokú bíróság által értékelt bűnösségi körülmények az alábbiak szerint szorulnak kiegészítésre, illetve helyesbítésre:

A vádlott az első fokú tárgyaláson úgy nyilatkozott részben bűnösnek érzi magát, csak a sértett halálában nem (első fokú 16. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldala). A BKv 56. I/11. pontja szerint a bűnösségre kiterjedő részbeni beismerés is lehet enyhítő körülmény. Ezért az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel szemben a bűnösségre is kiterjedő részbeni beismerést enyhítő körülménynek tekintette. Ugyanakkor mellőzte az enyhítő körülmények köréből a vádlott betegségét. Ennek

ugyanis nincs tényállási alapja, és a fellebbezési nyilvános ülésen maga a vádlott is úgy nyilatkozott, hogy semmilyen betegségben nem szenved.

Az ítélet tábla nem osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban, hogy a vádlott büntetlen előélete csak csökkentett súllyal enyhítő körülmény. Kétségtelen, hogy a BKv 56. II/1. pontja szerint alig van jelentősége a büntetlen előéletnek a legsúlyosabb büntettek elkövetőinek esetében, amikor a bűnre indító motívumok végletes túlsúlyára lehet következtetni. A vádlott terhére megállapított bűncselekmény a legsúlyosabbak közé tartozik, de alanyi oldalon nem a fentiek szerinti elkövetőnek minősül. A bűncselekmény elkövetésekor 70. életévében volt vádlottnak az erkölcsi bizonyítvány szerint nyilvántartott büntetése nincs. Az első fokú eljárás során ugyan adat merült fel arra, hogy a 70-es években 4 hónap felfüggesztett szabadságvesztésre és pénzbüntetésre ítélték, de a büntetlen előélet teljes súlyú figyelembe vételét ez sem zárja ki. A bűnügyi nyilvántartási rendszerről és az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról is szóló 2009. évi LXVII. törvény 18. §-a alapján a hátrányos jogkövetkezmények alatt álló, büntetlen előéletű személyek nyilvántartásba felvett adatait, a kiszabott büntetések szerint differenciáltan, a mentesítés beálltától számítottan csak bizonyos ideig (évig) kell nyilvántartani. A követendő bírói gyakorlat szerint az előélet szempontjából a bűnügyi nyilvántartásban már nem szereplő büntetést nem kell figyelembe venni. Mindezekre tekintettel, és figyelembe véve a vádlott idős korát is, az ítélet tábla a büntetlen előéletét teljes súllyal vette enyhítő körülményként figyelembe.

A súlyosító körülmények körében viszont további súlyosító körülmény, hogy a sértett a cselekmény véghezvitele során részben védekezésre képtelen állapotban volt és, hogy a vádlott a cselekményt szeszkes ital hatása alatt követte el.

A kiegészített és helyesbített bűnösségi körülmények mellett a vádlottal szemben az elsőfokú bíróság által kiszabott, a közép mértéknél - 15 év szabadságvesztésnél - enyhébb, 12 év szabadságvesztés, az ítélet tábla álláspontja szerint arányos, enyhítése nem indokolt. A büntetés fele részének kitöltése után való feltételes szabadságra bocsátásra pedig, a vádlott terhére megállapított bűncselekmény törvényi büntetési tétele mellett nincs törvényes lehetőség [Btk. 47. § (3) bekezdés]. A vádlott személyiségére és idős korára tekintettel helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a törvényben előírtnál eggyel enyhébb büntetés végrehajtási fokozatot határozott meg. A kiszabott 10 év közügyektől eltiltás is szükséges és arányos.

A kifejtettekből következik, hogy az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Észlelte az ítélet tábla, hogy az elsőfokú bíróság ítélete nyilvánvalóan elírás miatt helytelenül tartalmazza a bűnjelek tételszámát és nem tartalmazza (1. sz. név) egyéb

érdekelt lakcímét. Ezért megállapította, hogy a Gyulai Törvényszék bűnjelkezelőjénél bevételezett bűnjelek tételszáma helyesen Bj.I/7/2012. és úgy rendelkezett, hogy a 9-15. sorszámú bűnjeleket (1. sz. név)-nek [irányítószám, település, utca, házszám] szám alatti címre kell kiadni.

A Btk. 99. § (1) és (2) bekezdése alapján a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította a vádlott által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes letartóztatásban töltött időt.

Szeged, 2013. február 5.

Dr. Hegedűs István s.k.
a tanács elnöke

Dr. Nikula Valéria s.k.
a tanács tagja, előadó

Dr. Halász Edina s.k.
a tanács tagja

A Szegedi Ítéltábla Bf.III.517/2012/7. számú végzése és a Gyulai Törvényszék 6.B.84/2012/45. számú ítélete a jelen végzés folytán a mai napon jogerős és végrehajtható.

Szeged, 2013. február 5.

Dr. Hegedűs István s.k.
a tanács elnöke